



(savivaldybė, mokykla)

\_\_\_\_ klasės (grupės) mokinio(-ės) \_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

# ISTORIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pagrindinė sesija

2007 m. birželio 6 d.

Trukmė – 1,5 val. (90 min.)

## NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašikliu, pieštuku, trintuku.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais informacijos šaltiniais.
- Rašykite aiškiai ir įskaitomai mėlynai rašančiu parkeriu ar tušinuku. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai bus vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakymus ir jų paaiškinimus formuluokite glaustai ir aiškiai. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Užduoties pabaigoje palikta vietos juodraščiui. Vertinant darbą, į juodrašį nebus žiūrima.

Linkime sėkmės!

## VERTINIMAS

1–15 klausimai	16–23 klausimai	24–30 klausimai	31–38 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas \_\_\_\_\_  
(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas \_\_\_\_\_  
(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas \_\_\_\_\_  
(parašas, vardas ir pavardė)

Teisingas atsakymas į kiekvieną iš 1–15 klausimų vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą. Pažymėkite teisingą atsakymą apveddami prieš jį esančią raidę.

1. Kuris iš šių reiškinų būdingas senovės Romos valstybei?
  - A Aukščiausių valdžios pareigūnų rinkimas<sup>1</sup> burtų keliu.
  - B Kovos su germanų gentimis.
  - C Krikščionių bažnyčios skilimas<sup>2</sup> į katalikų ir stačiatikių.
  - D Susidūrimai su arabų kalifatu.
2. Reformacijos šalininkai Europoje:
  - A atsisakė dvasininkų celibato;
  - B iškelė popiežiaus autoritetą;
  - C pasisakė už indulgencijų platinimą;
  - D skatino vienuolynų mokyklų steigimą.
3. 1939 m. spalio 10 d. Lietuvos Respublikos ir Sovietų Sąjungos sutartimi nuspręsta:
  - A grąžinti Lietuvai Vilniaus kraštą;
  - B išvesti iš Lietuvos sovietų karines įgulas;
  - C legalizuoti Lietuvos komunistų partiją;
  - D uždrausti tautininkų partijos veiklą Lietuvoje.
4. Pagal 1922 m. priimtą žemės reformos įstatymą Lietuvoje:
  - A nacionalizuotos bažnyčių ir vienuolynų žemės;
  - B siekta įtvirtinti stambią dvarininkų žemėvaldą<sup>3</sup>;
  - C siekta sukurti vidutinių valstiečių sluoksnį<sup>4</sup>;
  - D sustabdytas kaimų skirstymas į vienkiemius.
5. B. Musoliniui atėjus į valdžią Italijoje:
  - A atsisakyta grobikiškos užsienio politikos;
  - B sustiprėjo parlamento vaidmuo;
  - C suvalstybintas žemės ūkis;
  - D uždrausta opozicinių partijų veikla.
6. Kolūkiai Lietuvoje buvo pradėti naikinti:
  - A 1953 m. mirus Stalinui;
  - B 1985 m. prasidėjus „Perestroikai“;
  - C 1990 m. po Nepriklausomybės atkūrimo;
  - D 2004 m. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą.
7. Antrosios Sovietinės okupacijos metu (1944–1953 m.) Lietuvoje:
  - A buvo išrinktas Steigiamasis Seimas;
  - B veikė disidentinė „Helsinkio grupė“;
  - C vykdyta kolektyvizacija;
  - D vyko holokaustas.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

<sup>1</sup> valdžios pareigūnų rinkimas – wybory funkcjonariuszy władzy – выборы должностных лиц власти

<sup>2</sup> krikščionių bažnyčios skilimas – rozłam kościoła chrześcijańskiego – раскол христианской церкви

<sup>3</sup> dvarininkų žemėvalda – władcianie ziemią przez obszarników – землевладение помещиков

<sup>4</sup> vidutinių valstiečių sluoksnis – średnia warstwa chłopów – средний слой крестьян

- 8.** 1927–1939 m. Lietuvoje:
- A** įkurtas Lietuvos universitetas Kaune;
  - B** įsitvirtino<sup>1</sup> demokratinis valdymas;
  - C** pradėta kolektyvizuoti žemės ūkį;
  - D** prezidentą rinko Tautos Atstovai<sup>2</sup>.
- 9.** 1920–1925 m. Lietuvoje:
- A** įvesta cenzūra;
  - B** diegta ateistinė pasaulėžiūra;
  - C** uždrausta socialdemokratų partija;
  - D** valdė krikščionių demokratų partija.
- 10.** Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją politinių partijų veikloje negali dalyvauti:
- A** Ministras Pirmininkas;
  - B** Prezidentas;
  - C** Seimo Pirmininkas;
  - D** Švietimo ministras.
- 11.** Kuri iš šių tarptautinių organizacijų šiemet švenčia 50-ies metų įkūrimo jubiliejų?
- A** Europos Sąjunga.
  - B** Europos Taryba.
  - C** JTO.
  - D** NATO.
- 12.** Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją:
- A** draudžiama darbuotojams streikuoti;
  - B** Lietuvoje nėra valstybinės religijos;
  - C** ribojama sąžinės laisvė<sup>3</sup>;
  - D** vidurinis mokymas yra privalomas.
- 13.** Kokia partinė sistema veikia šiandieninėje Lietuvoje?
- A** Daugiapartinė.
  - B** Dvipartinė.
  - C** Su dominuojančia viena partija.
  - D** Vienpartinė.
- 14.** Kada Europoje pirmą kartą moterims buvo suteikta rinkimų teisė?
- A** XIX a. viduryje.
  - B** XIX a. pabaigoje.
  - C** XX a. pradžioje.
  - D** XX a. viduryje.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

<sup>1</sup> įsitvirtino – umocnili się – укрепились

<sup>2</sup> Tautos Atstovai – przedstawiciele narodu – представители народа

<sup>3</sup> sąžinės laisvė – wolność sumienia – свобода совести

15. Kurioje eilutėje yra išvardytos visos trys valstybės, kurios 1938–1940 m. įteikė<sup>1</sup> Lietuvai po ultimatumą?

- A Anglija, JAV, Prancūzija.
- B Baltarusija, Sovietų Sąjunga, Ukraina.
- C Estija, Latvija, Suomija.
- D Lenkija, Sovietų Sąjunga, Vokietija.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

1–15 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
--------------------------	--	--	--

Į 16–23 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

**ŠALTINIS A** (Iš IX a. valstiečio pasidavimo rašto)

Dievo vardu [...] atėjau į Anvilį, į viešą susirinkimą, dalyvaujant visiems žmonėms ir šlovingam grafui Teutboldui [...] ir ten jų akivaizdoje prašiau, o jūsų valia nusprendė, ir ne prievarta<sup>2</sup>, ne apgaule<sup>3</sup>, o savo laisva valia<sup>4</sup> apjuosiau sprandą diržu ir atidaviau į Aliardo ir jo žmonos Ermengardos rankas valdyti savo laisvąjį turtą [...]; ir štai nuo šios dienos ir su manim pačiu, ir su mano palikuonimis jūs ir jūsų įpėdiniai galite daryti viską [...] valdyti, dovanoti ir į laisvę paleisti.

**ŠALTINIS B** (Iš Žano Ibelino knygos)

Kai kas nors [...] stoja aukščiausiojo karalystės senjoro vasalinėn priklausomybėn, jis turi atsiklausti prieš šį, sudėti savo rankas ir, įdėjęs jas į senjoro rankas, tarti jam: „Sire, štai aš tampa jūsų artimiausiu vasalu už tokį ir tokį feodą [...]“. Senjoras neturi [...] liesti savo vasalo asmens ir feodo kitaip, kaip kurijai apsvarsčius ir leidus [...]; nes tarp senjoro ir vasalo nėra nieko, išskyrus ištikimybę, ir šią ištikimybę jie turi kruopščiai ir abipusiškai saugoti [...]. Vasalai turi atlikti savo senjorui [...] tarnybą, jo iškviesti, raiti ir apsiginklavę visose karalystės vietose [...].

**ŠALTINIS C** (Iš 1182 m. Reimso vyskupo chartijos Bomono miestiečiams)

2. Leidžiame visiems jums ir visiems kitiems, ten gyvenantiems, pirkti ir parduoti viską, ką norite, laisvai ir ramiai, nemokant mokesčių už vyną ir prekybos mokesčių.

9. [...] ir meras, ir prisiekusieji eis savo pareigas ilgiau kaip metus, tik visiems sutikus [...].

48. Jeigu kas pasislėps už miesto sienų dėl kokio nusikaltimo, išskyrus vagystę ir žmogžudystę, jį globos miesto bendruomenė ir laikys ten tol, kol jam bus paskirtas kitas prieglobstis; ir jeigu jis panorės, tai galės išsiteisinti nuo kaltinimo žmogžudystė ir plėšimu [...].

16. Kurį istorinį laikotarpį atspindi pateikti šaltiniai?

.....

(1 taškas)

17. Kokia valstiečio socialinės priklausomybės forma atsispindi šaltinyje A? Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kodėl valstiečiai į ją patekdavo.

Socialinė priklausomybė .....

Paaiškinimas .....

.....

.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

<sup>1</sup> įteikė – wręczyli – вручили

<sup>2</sup> prievarta – przemoc – насилие

<sup>3</sup> apgaule – oszustwo – обман

<sup>4</sup> laisva valia – zwolnej woli – по вольной воле

- 18.** Remdamiesi šaltiniu A, nurodykite du tokios priklausomybės, kurią nustatėte atsakydami į 17-ą klausimą, bruožus<sup>1</sup>.

.....  
 .....  
 .....

(1 taškas)

- 19.** Remdamiesi šaltiniu B, nurodykite vasalo<sup>2</sup> įsipareigojimus senjorui. Kuo atsilygindavo senjoras vasalui už pastarojo įsipareigojimus?

.....  
 .....  
 .....

(1 taškas)

- 20.** Paaiškinkite šaltinyje B vartojamą sąvoką *feodas*.

.....  
 .....

(1 taškas)

- 21.** Palyginę šaltinius A ir B, paaiškinkite, kuo valstiečio priklausomybė senjorui iš esmės skiriasi nuo vasalo (vasalinės) priklausomybės senjorui.

.....  
 .....  
 .....

(1 taškas)

- 22.** Kokią miesto teisinę padėtį apibrėžia ištrauka iš chartijos (šaltinis C)? Atsakymą paaiškinkite remdamiesi šaltinio turiniu.

.....  
 .....  
 .....

(2 taškai)

- 23.** Kurios santvarkos bruožai atsispindi pateiktuose šaltiniuose? Paaiškinkite, kokio pobūdžio ūkis vyravo šioje santvarkoje.

.....  
 .....  
 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

16–23 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA

<sup>1</sup> bruožai – cechy – черты

<sup>2</sup> vasalas – wasal – вассал

Į 24–30 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B, C ir D.

**ŠALTINIS A** (Iš Vilniaus generalgubernatoriaus rašto vidaus reikalų ministrui)

Nuo seno Šiaurės Vakarų krašte brendę [...] sunkūs įvykiai pareikalavo būtinų pertvarkymų, kuriuos caro nurodymu ir pradėjo vykdyti mano pirmtakas<sup>1</sup> grafas Michailas Nikolajevičius Muravjovas. Šių pertvarkymų tikslas – [...] su šaknimis išrauti viską, kas [...] sukėlė paskutinį maištą<sup>2</sup> [...].

Uždrausti visiems spaustuvių [...] savininkams spausdinti savo įstaigose bet kokius leidinius lotyniškais ir lenkiškais raidėmis lietuvių ir žemaičių tarmėmis [...] panaudoti visas priemones, kad būtų uždrausta įvežti, parduoti ir bet koku kitu būdu platinti visus leidinius minėtomis tarmėmis, lotyniškais ir lenkiškais raidėmis, [...] ateityje nuolat ir tiksliai vykdyti žodinį mano pirmtako pasiūlymą, kad visos knygos ir rankraščiai lietuvių, žemaičių ir latvių tarmėmis būtų leidžiami spausdinti tik rusiškais pasaulietinės abėcėlės raidėmis.

**ŠALTINIS B** (Iš Vilniaus generalgubernatoriaus ataskaitos carui)

Nepaisant valdžios išleistų knygų rusišku šriftu, šis šriftas tarp lietuvių neprigijo. Valdžios leidiniai, pardavinėjami pusdykiais<sup>3</sup>, net dalijami nemokamai, visiškai neplito [...] O užsieniniai leidiniai, nepaisant jų brangumo, rizikos, susijusios su kontrabandiniu gabenimu, nepaisant jų konfiskavimo, pabaudų<sup>4</sup>, skiriamų lotyniškų lietuviškų knygų laikytojams, jų platintojų arešto – šios knygos plinta Šiaurės vakarų krašte dešimtimis tūkstančių.

**Šaltinis C** (Iš knygnešio atsiminimų)

Patogiausias metas pakams (ryšuliams) nešti buvo didžiausia pūga, vėtra su lietumi. Pakus nešdavo kuo prasčiausiai apsirėdę<sup>5</sup> [...] Naginės<sup>6</sup> arba vyžos<sup>7</sup> kartais beeinant nuplyšdavo, tai nešikai ir likdavo basi. Pasitaikydavo, kad nešikams gruožu beeinant, kojų padai pradildavo, susikruvindavo ir nuo šalčio kojos nuskauduliuodavo [...]. Gangrenai į kojas persimetus, reikėdavo jas nupjauti arba pačiam pasimirti.

**ŠALTINIS D**

N. 1.

**AUSZRA,**

Laikraštis, išleidžiamas

per

**Dra. Bassanawiczium.**

—

„Auszra“ išleista Rygalnėj 20. korno mėnesio formate knygotas aršuosins la 8, tarščios 16 lakštis.

Preke: ant metu arba 12 N. 2 Mk. = 1 rub.,  
ant 1/2 metu arba 6 N. 1 Mk. = 60 kop.,  
ant 1/4 metu arba 3 N. 50 Ft. = 25 kop.

Apgeraniniai, spanstuwėj „Auszros“ priimami, kasstuoja na korna pusiau dalita cilute po 20 Ft. = 10 kop.

Apstieluoti galima „Auszra“ prie wian wok. cie, posta nuo 10. majans arlo m.

Rygalnėj, Kowinis 1883.

Del redakcijos atstielpia J. Mikszas Rygalnėj.  
Spanstuwė Albano & Kibickis.

**Metas I.** Sausis 1889 m. **Num. I.**

„Varpas“ usteidžiamas  
Tilšėje 20 kiekvieno mėno  
uo Metose prekė su pri-  
stantis

Rusijoje . . . . . 4 rubl.  
Prusėje . . . . . 4 mark.  
Amerikoje ir kitur 5 mark.

**VARPAS**

**literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis.**

Atgarniniai „Varpas“ kasstija ut kiekvienu kor wian dalija cilute smulkin kasutu spanstija 20 pte. arba 10 kop. priimami „Varpas“ redvutėje Nitendse per Lom panus, Ostpreumen

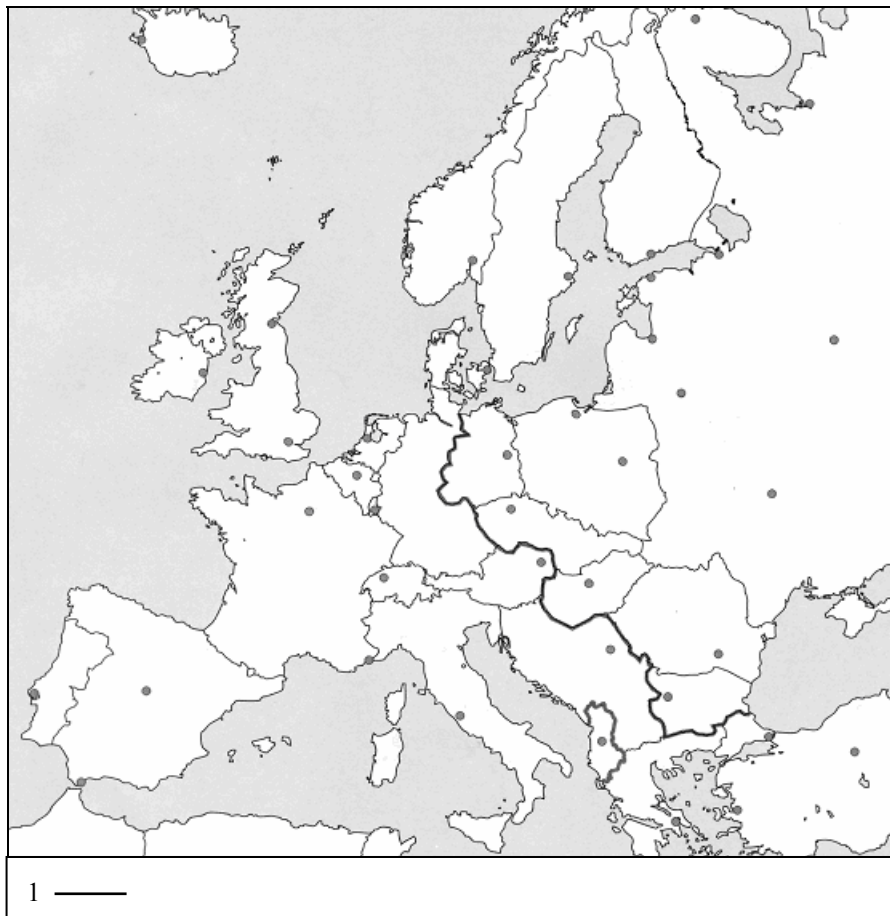
Itaipas: Naujas laikraštis „g.“ – Varpas V. Karpas – Antanas Vaitis Jonus L. – Sinadojamiu medžu.  
J. Odilima – Audiaris ut alura per’ Siarnas – Ies tetrynieciskos drowe s-h – Hygiene, Hygienejos tarnas – Literatizska  
Dietrichs, 4-o – Ies wian, Budrys – Politika – Muzika – Ies produktisku turgwio-mu – Pasargjo redystos – Apger  
Famaas – Ies Bulletinu Vilniaus usteorologuokios observatorijos

<sup>1</sup> pirmtakas – poprzednik – предшественник  
<sup>2</sup> maištas – bunt – мятеж  
<sup>3</sup> pusdykiai – za pół darmo – за безценок  
<sup>4</sup> pabaudų – grzywien – штрафов  
<sup>5</sup> apsirėdę – ubrani – одетые  
<sup>6</sup> naginės – trepu – постолы  
<sup>7</sup> vyžos – łapcie – лапти

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
<p><b>24.</b> Kaip vadinamas lietuvių tautos istorijos laikotarpis, atspindintis šaltiniuose?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p><b>25.</b> Įvardykite šaltinyje A minima „paskutinį maištą“. Kokį vaidmenį jame suvaidino M. Muravjovas?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—
<p><b>26.</b> Kas šaltinyje A vadinama „Šiaurės Vakarų kraštu“?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p><b>27.</b> Koks pagrindinis uždavinys iškeliamas šaltinyje A? Nurodykite du būdus, kuriais ketinta šį uždavinį įgyvendinti.</p> <p>Uždavinys .....</p> <p>Būdai .....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—
<p><b>28.</b> Remdamiesi šaltiniu B, nurodykite dvi problemas, su kuriomis susidūrė caro valdžia, siekusi įgyvendinti šaltinyje A iškeltą uždavinį.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—
<p><b>29.</b> Kurioje valstybėje buvo spausdinami leidiniai, matomi šaltinyje D? Remdamiesi šaltiniu C, paaiškinkite, kaip šie leidiniai plito Lietuvoje.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—
<p><b>30.</b> Remdamiesi žiniomis, nurodykite, kiek metų truko lietuvių tautos istorijos laikotarpis, kurį įvardijote atsakydami į 24-ąjį klausimą. Remdamiesi šaltiniais B, C ir D, paaiškinkite, kodėl caro valdžia atsisakė priemonių, išdėstytų šaltinyje A.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(2 taškai)</p>	—	—	—
<b>24–30 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA</b>			

Į 31–38 klausimus atsakykite remdamiesi žemėlapiu.

**ŽEMĖLAPIS**



**31.** Po kurio istorinio įvykio susiformavo žemėlapyje pavaizduotos valstybių sienos?

.....

(1 taškas)

**32.** Paaškindite pirmojo sutartinio ženklo reikšmę.

.....

(1 taškas)

**33.** Nurodykite du karinius blokus, kurie egzistavo to meto Europoje?

a ..... b .....

(2 taškai)

**34.** Nurodykite tris valstybes, priklausiusias kariniam blokui, kurį nustatėte atsakydami į 33-iojo klausimo a dalį. Šias valstybes **pažymėkite** žemėlapyje skaičiais 1, 2, 3.

1 ..... 2 ..... 3 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____



**35.** Nurodykite tris valstybes, priklausiusias kariniam blokui, kurį nustatėte atsakydami į 33-iojo klausimo b dalį. Šias valstybes **pažymėkite** žemėlapyje skaičiais 4, 5, 6.

4 ..... 5 ..... 6 .....  
(2 taškai)

**36.** Paaiškinkite, kuo skyrėsi valstybių, priklausiusių kariniams blokams, kuriuos nurodėte atsakydami į 33-iają klausimą, politinis valdymas ir ekonominė santvarka.

Politinis valdymas .....  
.....  
Ekonominė santvarka .....  
.....  
(2 taškai)

**37.** Paaiškinkite, kodėl žemėlapyje nepažymėta Lietuvos valstybė.

.....  
.....  
(1 taškas)

**38.** Kurio iš karinių blokų šiuo metu nebėra? Paaiškinkite, kodėl jis suiro.

.....  
.....  
(1 taškas)

31–38 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

**Juodraštis**

